

Skatteetaten

Rettssaker innenfor finansområdet i 2016

Ligningskvelden 2016

Katrine Døskeland

Seniorrådgiver Oljeskattekontoret

OSK har i 2016 vært part i to rettssaker vedrørende armlengdemessigheten av avtalte renter ved konsernlån

- To tingrettsdommer
 - **Hess Norge AS** – Rentebelastning innlån
 - Dom avsagt av Stavanger tingrett 6. april 2016.
 - **ExxonMobil Production Norway Inc (EPNI)** – Renteinntekt utlån
 - Dom avsagt av Oslo tingrett 2. juni 2016.
- Begge påanket

Hess Norge AS – Stavanger tingretts dom av 6.4.2016

- Saken gjelder **spørsmålet om en høyere rentemargin ved refinansiering av et innlån to år før forfall, var armlengdes**, jf. sktl. § 13-1.
- Saken gjelder inntektsårene 2009-2011.

Låneavtalene

- **Opprinnelig låneavtale var fra 2006, med forfall i juni 2011. Valuta: USD.**

Rentebetingelse: LIBOR 12M + 1 %. Klagekjennelse 2009: LIBOR 12M + 0,825 %.

Låneramme: 1,5 mrd. USD.

- **I juni 2009 valgte selskapet å refinansiere til høyere rentemargin hos annen långiver i konsernet. Samtidig ble lånevalutaen endret fra USD til NOK. Lånerammen ble holdt uendret.**

Rentebetingelse: NIBOR 3M + 4,5 %.

Låneramme: 9 mrd. NOK (tilsvarende omtrent 1,5 mrd. USD). Tidligste forfall juni 2016.

- **I tilleggsavtale av november 2009 ble lånerammen økt, og rentemarginen noe redusert.**

Rentebetingelse: NIBOR 3M + 4 %.

Låneramme økt til 15 mrd. NOK. Forfall utskutt til 2023.

Begrunnelsen for refinansieringen

- Refinansieringen ble av selskapet begrunnet med:
 - **redusert valutarisiko ved å endre lånevaluta fra USD til NOK,**
 - **behov for langsiktig lånefinansiering og**
 - **behov for større låneramme.**

Ligningsbehandlingen

- Ligning 2009-2011:
 - Selskapet fikk kun fullt fradrag for renter på lånesaldo som oversteg 2006-lånets ramme.
 - For den delen av lånet som var innenfor 2006-lånets ramme fikk selskapet kun fradrag for en rentesats på LIBOR 12M + 0,825 %, i tråd med Klagenemndas kjennelse.
 - Samlet redusert rentefradrag NOK 263 mill.

Klagebehandlingen

- I **klagen** viste selskapet til at **den generelle uroen i finansmarkedene** hadde ført til at mange selskaper valgte tidlig refinansiering til en høyere rente.
- **Klagenemnda** opprettholdt ligningen, og påpekte at det var *selskapets* refinansieringsrisiko som var av betydning, ikke den generelle risikoen. Klagenemnda la til grunn at det i realiteten ikke forelå usikkerhet knyttet til refinansiering av det aktuelle lånet.
 - Beslutninger i Hess Norge som fordret lån, slik som kjøp av feltandeler, forutsatte samtykke på konsernnivå.
 - En investeringsbeslutning innebar derfor også implisitt et finansieringstilsagn.

Rettens bemerkninger

- Ingen restruktureringssituasjon
 - «(...) *ligningen av selskapet (...) kan [ikke] ses å innebære noen omklassifisering av transaksjoner, men innebærer å se kostnadene ved to likeartede avløsende rettsforhold med selskaper innenfor samme konsern i sammenheng*»
- Retten fant, i likhet med Klagenemnda, at Hess Norge ikke hadde noe reelt grunnlag for bekymringer for refinansiering
 - «(...) *Hess Norge sommeren 2009, (...) ikke hadde noe reelt grunnlag for bekymringer for refinansieringen av det opptrekk selskapet hadde på 2006-lånet innen forfall våren 2011, eller for å dekke inn kostnader knyttet til selskapets fortsatte engasjement i Valhall og Hod (...).*»
- Den fordelaktige renten Hess Norge ga slipp på, ikke hensyntatt i vilkårene for det nye lånet.

Rettens bemerkninger

- Verken den generelle uroen i finansmarkedene, den økte lånerammen eller den reduserte valutarisikoen kunne begrunne den foretatte refinansieringen:
 - «(...) **turbulensen i kredittmarkedet var kraftig på retur** idet Hess Norge refinansierte lånet.»
 - «Ettersom det også i den nye låneavtalen **lå til långivers diskresjonære skjønn å samtykke til ethvert opptrekk** innenfor trekkrammen også for det nye lånet, kan retten ikke se at økningen av trekkrammen som ble lagt inn på lånet fra november 2009 kan tillegges noen betydning.»
 - «Retten finner (...) at det ikke kan sees å ha fremstått som noen rasjonelt forretningsmessig løsning for selskapet å refinansiere lånet to år før forfall alene med grunnlag i **valutarisikoen**»

Rettens bemerkninger

- Refinansiering av lån innen 12 måneder før forfall normalen for investment grade-ratede selskaper, jf. selskapets vitner.
 - Dette begrunnet ut fra konservatisme og ønsket om opprettholdelse av god kredittrating.

Rettens bemerkninger - konklusjon

- Foreligger en inntektsreduksjon:
 - Ikke forretningsmessig rasjonelt å refinansiere to år før forfall.
- Skjønnnet oppheves imidlertid:
 - Ligningsmyndighetene *«(...) skulle ha foretatt en nærmere gjennomgang av markedsoptreden ved refinansiering av gjeld for selskaper innenfor den samme ratingen.»*
 - *«Når dette ikke kan sees å være gjort for halvparten av den inntektsperioden skjønnsfastsettelsen gjelder, finner retten at skjønnnet etter § 13-1 fremstår som vilkårlig og sterkt urimelig.»*
 - *«Ettersom det er nær faktisk og rettslig sammenheng mellom vurderingene for inntektsårene 2009, 2010 og 2011, finner retten at de mangler ved skjønnnet som begrunner ugyldigheten retter seg mot alle de aktuelle inntektsårene.»*
- Ingen av partene ble tilkjent sakskostnader.

Ankeforhandling

- Begge parter har anket dommen.
- Statens syn (bl.a.):
 - Det at investment grade selskaper, med lån av tilsvarende størrelse som Hess Norge hadde, normalt refinansierer innen 12 mnd. før forfall (ihht. selskapets vitner) for å opprettholde en god rating, er ikke relevant når Hess Norge ikke var eksternt ratet.
- Ankeforhandling er berammet over tre dager fra 20. mars 2017 i Gulating lagmannsrett.

ExxonMobil Production Norway Inc – Oslo tingretts dom av 2.6.2016

- Saken gjelder **spørsmålet om rentemarginen på et lån ytet i 2009 var armlengdes**, jf. sktl. § 13-1. Saken reiser også spørsmål om det at betingelsene på utlånet var tilsvarende betingelsene på et innlån tatt opp tidligere samme år (med annen konsernintern motpart), gjør at det ikke kan sies å foreligge noen inntektsreduksjon.
- Rettssaken gjelder inntektsårene 2009-2011.

Innlånsavtalen

- I april 2009 tok EPNI opp et lån konserninternt hos EOC for å finansiere utbetaling av utbytte. EPNI var da konserninternt ratet AAA.
 - Låneramme: NOK 20 mrd.
 - Forfall mars 2019, dvs. ti års løpetid.
 - Rentebetingelser: **NIBOR 3M + 30 bp.**
 - Marginen var basert på hva som var markedsmessig for lån med løpetid på *fem år*, i tråd med konsernets retningslinjer for prising av langsiktige lån.
 - Marginendringsklausul:
 - Dersom låntagers kredittverdighet endres i betydelig grad, dvs. med to ratingnivåer eller mer (eksempelvis fra AAA til A eller fra BBB til AA), kan långiver justere marginen.

Utlånsavtalen

- Utover i 2009 opparbeidet EPNI seg overskuddslikviditet.
- En full eller delvis nedbetaling av gjelden til EOC, noe som fremstod som det forretningsmessig mest naturlige, ville imidlertid påført EOC ulempe av både regnskapsmessig og skattemessig art.
- I november 2009 inngikk EPNI derfor en utlånsavtale med konsernselskapet EMDHI med like vilkår som i innlånsavtalen.
 - Samme låneramme, valuta, rentebetingelser og forfallstidspunkt. Likelydende marginendringsklausul.
 - EMDHI hadde på lånetidspunktet en intern kredittrating på AAA/AA.

Ligningsbehandlingen

- Marginen på **utlånet** ble ved **ligningen** for 2009-2011 forhøyet med hjemmel i sktl. § 13-1.
 - Samlet økt renteinntekt NOK 115 mill.
- Det ble ved armlengdevurderingen sett hen til:
 - Låntaker EMDHIs interne kredittrating.
 - Avtaletidspunktet.
 - Lånets løpetid.

Selskapets klager

- I **klagene** anførte selskapet (bl.a.):
- Prinsipalt
 - Ingen **inntektsreduksjon** når **utlånet ses i sammenheng med innlånet**.
 - Dette fordi rentebetingelsene på innlånet var identisk med rentebetingelsene på utlånet.
 - Dessuten var rentebetingelsene på innlånet lavere enn markedsmessig.

Selskapets klage

- Subsidiært
 - Det dreier seg **reelt sett** om **en pengeplassering, ikke et utlån**. Dette har betydning for hvilken rente som er armlengdemessig.
 - Det må for nye lån forutsettes en forutgående **fikseringsperiode**.
 - Margintall for oktober, ikke november, 2009 relevante ved en marginsammenligning.
 - **Marginendringsklausulen** har en betydelig verdi (21 bp - 49 bp), basert på sannsynlige ratingbevegelser for låntager EMDHI.
 - Markedsmessig margin vil kunne **avvike** betydelig fra **databasenes punktestimater**.

Klagebehandlingen

- **Klagenemndas flertall** (seks av syv medlemmer) fant at innlånet og utlånet ikke kunne vurderes under ett som en nettobetraktning, dvs. at det ikke skulle foretas noen motregning.
 - Det å foreta et utlån kontra det å nedbetale et innlån fremstår ikke som nøytrale alternativer risikomessig.
 - Selskapet ble derved ikke satt i samme økonomiske stilling som om det hadde foretatt en delvis nedbetaling av innlånet.
 - «*En uavhengig tredjepart ville ha krevd kompensasjon for å delta i et slikt opplegg.*»
 - Kapitaloverføringene til EMDHI kunne på denne bakgrunn i hvert fall ikke prises med en lavere margin enn for lån.

Klagebehandlingen

- Ikke grunnlag for å se hen til marginer for måneden før avtalemåneden, i og med at det rent faktisk ikke var blitt foretatt noen forutgående marginfiksering.
 - Marginen fastsatt for innlånet ble satt til å gjelde også for utlånet, uten at det ble sett hen til hva som var markedsmessig margin for utlånet.
- Verdien av marginendringsklausulen ikke så høy som anført av selskapet, tvert imot så begrenset at ikke grunnlag for å hensynta.
- På basis av de forelagte markedsdatabene konkluderte Klagenemndas flertall:
 - Inntektsreduksjon: Den avtalte marginen utenfor armlengdeintervallet.
 - Skjønn: NIBOR 3M + 70 bp.
 - Innebar en reversering med NOK 19 mill.

Skatteetaten

1. desember 2016

Klagebehandlingen

- **Klagenemndas mindretall** (ett medlem) mente at selv om det måtte stilles strenge krav for at innlån og utlån skulle ses i sammenheng, var kravene oppfylt i saken. Ingen inntektsreduksjon.

Rettens bemerkninger

- Fire sentrale spørsmål
 - 1. Skal rentebetingelsene i utlånsavtalen skattemessig betraktes isolert fra rentebetingelsene i innlånsavtalen?
 - 2. Står man egentlig overfor et kapitalinnskudd?
 - 3. Hvis en isolert betraktning er det korrekte og overføringen ikke kan betraktes som et kapitalinnskudd, er utlånsbetingelsene armlengdemessige?
 - 4. Hvis grunnlaget for skjønnsfastsettelse er til stede, er skjønnen i så fall vilkårlig og/eller urimelig?

1) Skal rentebetingelsene i utlånsavtalen skattemessig betraktes isolert fra betingelsene i innlånsavtalen?

- Begrenset rettspraksis vedrørende samlet eller isolert vurdering av to eller flere etterfølgende disposisjoner.
 - Rt. 2007 s. 1025 (Statoil-Angola) og Borgarting lagmannsretts dom av 19. februar 2016 (Ikea)
 - Med videre henvisning til Rt. 2012 s. 1888 (Dyvi), Rt. 2006 s. 1232 (Telenor) og Rt. 2008 s. 1537 (ConocoPhillips).
- Siterer fra Ikea-dommen
 - «(...) hvor det er nær sammenheng mellom flere disposisjoner, de «inngår i et sammenhengende hele», skal alle disposisjonene vurderes samlet ved bedømmelsen av om det foreligger en inntektsreduksjon (...)»

1) Skal rentebetingelsene i utlånsavtalen skattemessig betraktes isolert fra betingelsene i innlånsavtalen?

- Rettens konkrete vurdering av om det forelå et «sammenhengende hele»
 - Utlånet til EMDHI (disposisjon 2) var ikke i de involvertes tanker da innlånsavtalen med EOC (disposisjon 1) ble inngått.
 - Innlånet (disposisjon 1) var ikke avhengig av et senere utlån (disposisjon 2).
- Konklusjon:
 - Ingen samlet og planlagt prosess hvor de enkelte disposisjoner var gjensidig avhengige.
 - De elementer som kvalifiserer for en samlet bedømmelse ikke til stede.

2) Står man egentlig overfor et kapitalinnskudd?

- «*Epni har anført at det som formelt er betegnet som et utlån egentlig var et kapitalinnskudd i Emdhi fra Epni's side. For slike innskudd skal aksepteres lav eller ingen rente uten at skatteloven § 13-1 kommer til anvendelse.*»
- Blir et spørsmål om EMDHI hadde lånekapasitet.
- «*(...) skattyters plikt å presentere (...) de omstendigheter som måtte unndra forholdet fra § 13-1's virkeområde (...), hvilket Epni ikke har gjort.*»
- Konklusjon:

Retten betrakter transaksjonen for det utlånet lånedokumentet foregir den for å være.

3) Er utlånsbetingelsene armlengdemessige?

- Marginendringsklausulen
 - Retten kan vanskelig tenke seg noen reell risiko for et fall i kredittrating på hele to nivåer for EMDHI.
 - Klausulen kan da ikke sees som et argument for en lavere rente.
- Fikseringsperiode
 - Siden lånebetingelsene var klarlagte, lånedokumentene alt utarbeidet (kopi av innlånet) og utlånsbeløpet stod disponibelt på EPNIs konto: ingen grunn til å hensynta noen fikseringsperiode forut for låneavtalen.
- Samtlige av de opplyste marginer (Bloomberg, Reuters, J.P.Morgan og Barclays Capital) (57-80 bp) ligger klart høyere, og enkelte betydelig høyere, enn 30 bp.
- Konklusjon: Inntektsreduksjon.

4) Er skjønnet vilkårlig og/eller urimelig?

- Skjønnet «basert på en sum av tall som få vil bestride relevansen av».
- Ingen hjemmel for å hensynte de sannsynligvis for lave renter på innlånet.
- Konklusjon:

Ingen ugyldighetsgrunner knyttet til skjønnsutøvelsen.

Skatteetaten

1. desember 2016

ONSDAG 8. JUNI 2016 | Finansavisen | 15

SKATT I RETTEN OLJEGIGANT TIL SAK MOT STATEN

Amerikanere får skattesmell

SKATT: ExxonMobil Production Norway gikk til søksmål da Oljeskattekontoret oppjusterte finansinntektene med på 95 millioner kroner. Nå har selskapet lidt nederlag i Oslo tingrett.

STINE GRIHAMAR
STINE.GRIHAMAR@FINANSVISEN.NO

Den amerikanske oljegiganten kom i klinsj med Oljeskattekontoret da et av deres datterselskaper ble pålagt å oppjustere rentesatsen på et utlån til et annet selskap i ExxonMobil-konsernet.

Utlånet var et rammelån med en ramme på 20 milliarder kroner. Den nye renten førte til at finansinntektene økte med totalt 95,5 millioner kroner i årene 2009 til 2011.

Konflikten nådde Oslo tingrett i mars.

Nå har staten vunnet saken fullstendig.

Uenige om rente

I den 75 sider lange dommen slås det fast at utlånsrenten, som var fastsatt til Nibor pluss en rentemargin på 30 basispunkter, ligger under «forretningsmessig nivå».

I dommen vises det til at Klage-

– TILFREDS: Marius Emberland hos Regjeringsadvokaten. FOTO: AFP

nemnda for oljeskatt konkluderte med at 70 basispunkter var mer fornuftig. Retten la vekt på at nemnda hadde brukt tall fra Bloomberg, Reuters, J.P. Morgan og Barclays Capital som grunnlag.

«Retten konklusjon vil etter dette være at Klagenemndas konkrete

TAPTE MOT DEN NORSKE STAT: Amerikanske ExxonMobil møtte Oljeskattekontoret i Oslo tingrett i mars. FOTO: NTB SCANPIX

Krangler om nivå på utlånsrente

fastsettelse av rentemargin er basert på sum av tall som få vil bestride relevansen av», heter det i dommen.

– Tilfreds

Retten avfeide også Exxonns anførsler om at utlånet måtte vurderes i sammenheng med et innlån som hadde

fått like rentebetingelser. Heller ikke anførselen om at utlånet i realiteten var et kapitalinnskudd, førte frem.

De totale saksomkostningene fra staten kom på 306.675 kroner. ExxonMobil Production Norway har fått to uker på seg til å å betale regningen.

– Vi konstaterer at staten har fått medhold i dommen, og det er vi tilfreds med, sier Marius Emberland hos Regjeringsadvokaten til Finansavisen.

ExxonMobils advokat, Joachim Bjerke i BA-HR, har ikke besvart Finansavisens henvendelser.

Ankeforhandling

- Staten mener at dommen i resultat er riktig.
- EPNI har anket dommen.
- Ankeforhandling er berammet over seks dager fra 5. desember 2017 i Borgarting lagmannsrett.

Skatteetaten

1. desember 2016

Takk for meg!

- katrine.doskeland@skatteetaten.no